



## TARİHLE YAŞIT BİR FİİL: KASTEN ADAM ÖLDÜRME SUÇU

**Bayram YÜKSEKKAYA\***

### **GİRİŞ**

Okuduğunuz bu makale, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen tek bir madde üzerine, bir önfikir oluşturma mahiyetindedir. Bu çalışmada, kasten adam öldürme suçu hakkında etraflıca bir inceleme yaptığımızı iddia etmemekle birlikte, kısa bir bilgi verilmeye çalışıldığını en başta söylemeyi uygun görüyoruz.

Tarihle yaşıt olan bu suçun, günümüzde hangi şartlar dahilinde değerlendirildiğini, hangi fiil ve failer için geçerli olduğunu anlatmaya çalışmıştığımızı belirtelim.

*Kasten adam öldürme suçu nedir, kısaca nasıl anlaşılması gerekmektedir, hangi fiiller kasten adam öldürme suçuna vücut verebilir, “kasten” kelimesi ile “kastedilen” nedir, “öldürme” ve “ölüm” nasıl anlaşılması gerekmektedir gibi sorulara kısa yanıtlar arayacağımız bu çalışma, somut örneklerle de desteklenmiştir.*

Somut örneklerde anlattığımız bir çok husus, Yargıtay kararlarından alınmış olup, bazı yerlerde konunun anlaşılması için kısa kesilmiş veya kısmen değiştirilmiştir.

Tarihle yaşıt olan bir suça ilişkin bu yazımızı okudukça; yazılı ve görsel basından hatırladığımız, yakınınızdaki kişilerin size aktardığı bir çok olayı hatırlayacağınızdan emin olabilirsiniz.

---

\* Avukat, Adana Barosu.



## **1 – TANIM**

Kasten adam öldürme suçu; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 81. maddesinde düzenlenmiştir.

### **Kasten Öldürme:**

***Madde 81 – [1] Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. (Ağır Ceza)***

Kanun koyucu, kasten adam öldürme suçunu çok kısa ve hiçbir tartışmaya yer vermeyecek şekilde tanımlamıştır. Her ne kadar aksi görüş sahipleri olsa da, kanun koyucunun kısa bir tanımlamada bulunması doğru olmuştur. Zira, hiçbir olay yek diğeri ile aynı olamayacağından dolayı, her fiil ayrı ayrı ve şartları dahilinde değerlendirilecek, böylece kanunun ayrıntılı düzenlemesi nedeniyle yaşanacak sorunlar daha baştan yok sayılacaktır.

Kanun koyucunun ortaya koyduğu tanım gayet açık ve nettir. Bu tanıma ayrıca bir şerh getirmeye gerek olmadığı kanaatindeyiz. Kaldı ki, bu makale çalışmamızın sınırları da, böyle bir şerh etme girişimine engeldir.

Tanımın açıklığı ve duruluğu bir kenara, açıklanması gereken husus, suçun öğeleridir. Her ne kadar tanım gayet kısa ve öz ise de, tanımın içerisinde barındırdığı suçun öğeleri, hiç de öyle tahmin edildiği gibi kısa olmamak gerekir.

## **2 – KASTEN ADAM ÖLDÜRME SUÇUNUN ÖĞELERİ:**

Her suçun öğeleri/unsurları bulunmaktadır. Bu öğeler genel olarak maddi ve manevi olarak ikiye ayrılır. Bununla birlikte, irdelenen suçun hukuka uygunluk hali de suçun öğeleri arasında sayılabilir.

Bu suç tipinin düzenlenmesi ile korunan hukuki yarar, yaşam hakkıdır. Suçun konusunu, hareketin yöneldiği kişi, yani mağdur oluşturmaktadır.

Manevi öge, failin iç dünyası ile ilgili olup, maddi öge dış/fiili dünya ile ilgilidir. Başka bir ifade ile, manevi öge failin tasavvuruna, amacına ve kendi zihninde oluşturduğu amaca yöneliktir, maddi öge ise failin dış dünyada oluşturduğu değişikliklere yöneliktir.



## **2.1. MANEVİ ÖĞE:**

Kasten adam öldürme suçunun manevi ögesi, “kast”tır. Yani, kasten adam öldürme suçuna vücut verilebilmesi için failin, kasten hareket etmesi gerekmektedir.

Tam bu noktada kast üzerinde kısaca durulması gerekmektedir. Kast, en basit tanımıyla, bilmek ve istemek manasına gelir. Burada bilmek ile anlatılmak istenen; failin yapacağı fiilin ne gibi bir sonuç doğuracağını bilmesidir. İstemek ise, failin yapacağı fiilin ne gibi sonuç doğuracağını bilerek, bu sonucun gerçekleşmesini istemesi anlamına gelir. İşte kast bu nedenle en yoğun manevi ögedir.

Kasten öldürme suçunda fail, bir insanı öldürmek istemektedir. Bu isteminin arkasında, öldürmek istediği kişinin yaşam hakkına son vereceğini fail, çok iyi bilmektedir. Fail, bu istemini gerçekleştirme durumunda, müstakbel mağdurun, maktül olacağını ve artık yaşamayacağını, kendisinin de bu fiil nedeniyle cezalandırılacağını, kendisinin ve başka bir çok kişinin bu öldürme fiilinden dolayı bir çok zarar göreceğini bilmektedir. Tüm bunları bilen fail, aynı zamanda müstakbel mağdurun, maktül olmasını da istemektedir. İşte failin bu kararlılığı, failin kastını oluşturur.

Suç yolu olarak adlandırdığımız bu yolun ilk adımı, karar vermektedir. Fail, bir insanı öldürme hususunda karar verir ve bu kararının sonuçlarını öngörerek, kastını oluşturur. Bu karar verme ve kastını oluşturma süreci, bir zaman süreci içerisinde gerçekleşir. Yalnız bu süreç, çok uzun bir zaman süreci olabileceği gibi, bir kaç saniyelik bir süreç de olabilir.

Örneğin, fail F, A isimli kişi ile geçinememektedir. A'yı öldürüp öldürmeme hususunda günlerce, hatta haftalarca ve aylarca düşünebilir. Daha sonra kararını vererek, harekete geçebilir. Ancak fail F, trafikte kendi aracının önüne aracını kıran B isimli bir şahsı, o kızgınlık ile arabadan inerek de öldürebilir. Birinci örnekte kastın oluşma süreci aylarca sürebilmekte iken, ikinci örnekte bir kaç saniye sürmektedir.

Bu nedenle, kastın oluşması için, uzun bir zaman geçmesi şeklindeki geleneksel yanılgıya düşülmemesi gerekmektedir.



Fail, kastını oluşturur iken, bazı tahrikler altında kalabilir. Örneğin, maktül M, bir kavga ortamında fail F'ye silah doğrultmuş olabilir. Kendisine yönelik bir saldırıyı def etmek isteyen fail F, kendi belinden çıkardığı silah ile M'nin saldırısını def etmek amacıyla M'yi öldürebilir. Burada her ne kadar meşru savunma hükümleri uygulanacak olsa da, fail F'nin, M'yi öldürmesi, kasten adam öldürme suçuna vücut verir ancak meşru savunma hükümleri işlerlik kazandırılırsa, fail F, bu fiilinden dolayı ceza almayacaktır. Burada kaçırılmaması gereken husus şudur; *meşru savunma hükümlerinin uygulandığı bu gibi olaylarda, fail F'ye kasten adam öldürme suçunu işlediğinden dolayı hüküm verilir, ancak meşru savunmaya ilişkin kanun maddelerinin uygulanmasından dolayı fail F'ye ceza verilmeyecektir.*

Peki, failin kastı nasıl belirlenecektir? Başka bir ifade ile, failin iç dünyasında oluşturduğu, tasavvur ettiği bir istemi, kararı, anlayabilmenin yolları nelerdir? Muhakkak ki, insanların kalbini açıp bakma gibi bir yetenek, hiçbir insanda bulunmamaktadır. Fakat bu konuda da bir kısım yöntemler mevcuttur.

Çok sınırlı da olsa, failler kastlarını itiraf ederler, istemlerini ve iradelerini açıkça ortaya koyarlar. Bir çok zaman, bu istem ve iradelerini ortaya koyar iken, kendilerince haklı oldukları noktaları da belirtirler. Böyle bir durumda da, hemen faile inanmamak gerekir. Zira, *ceza yargılaması maddi gerçeği arar ve itiraf ve ikrarla dahi bağlı değildir.* Eğer failin anlattıkları, elde edilen diğer deliller ile örtüşüyor ise, failin hikayesi dosyada tespit edilen deliller ile destekleniyor ise, kabule şayan görülebilir.

Bazen failler kasıtlarını itiraf etmezler ve meşru savunma içerisinde olduklarını yahut ağır tahrik altında adam öldürme fiilini işlediklerini belirtirler. *“Ben onu öldürmeseydim, o beni öldürecekti”* sözü, bu tip suçları işleyen kişilerin ağızlarından düşürmedikleri bir sözdür.

Çoğu zaman ise failler, öldürme kastıyla hareket etmediklerini, sadece maktülü yaralamak istediklerini yahut öldürme kastı içerisinde olmadan ölüme neden olan hareketleri gerçekleştirdiklerini beyan ederler.

İşte failin kastının ne olduğunu belirlemenin bilinen en doğru yolu, elde edilen delillerden hareket etmektir. Fail ile mağdur arasında bir husumetin bulunup bulunmadığı, bu husumetin failin maktülü öldürmesini gerektirici bir husumet olup olmadığı, failin hangi araçla ve nasıl öldürmüş olduğu gibi hususlar, failin kastını ortaya koyar.



Örneğin; şarjöründe on mermi bulunan failin, hiçbir silahı, bıçağı bulunmayan maktülün vücudunu hedef alarak bu on mermiyi de silahı ile ateş etmesi, failin kastının maktülü öldürmek olduğunun en büyük kanıtıdır. Ayrıca, şarjöründe on mermi olan failin, yakından ve tek bir atışla, maktülün kafasına ateş etmesi, diğer dokuz mermiyi kullanmaması, failin adam öldürme kastıyla hareket etmediğini göstermez. Zira yakından ve tek bir atışla karşısındakini öldüren fail, diğer mermileri ateşlemeyecektir, ateşlese dahi, bir anlam ifade etmeyecektir. Yine, maktülün bel üstü, vücudun hayati bölümüne on beş defa bıçağını saplayarak öldüren failin kastının, maktülü öldürmek olduğunu tartışmaya gerek dahi yoktur.

Ancak öyle olaylar vardır ki, çözümlenmesi bu kadar kolay değildir. Fail, maktülün bacak kısmına iki kez bıçağını sallamış, daha fazla bıçağı sallama imkanı var iken fiiline son vermiş ve maktül bacağındaki hayati damarın kesilmesi nedeniyle ölmüş olabilir. Bu gibi durumlarda, olay öncesine gidilerek, fail ile maktül arasındaki husumete bakılır. Böyle bir durumda, önemli olan savunma ve iddiaları değerlendirecek mahkemenin kanaatidir. Tabi ki her olayda fail ile maktülün kişisel özellikleri ve özgeçmişleri de önemlidir. Örneğin, eğer bu olayda fail bir sağlık teknisyeni yahut doktor ise veya geçmişinde bir çok cinayet ve yaralama olayına katılmış tecrübeli bir suçlu ise, insan bacağında yer alan hayati damarı ve bu damarın yerini bildiği/bilebileceği için, doğrudan o bölgeye kastettiği, bu damarı kesmek suretiyle öldürme eylemini gerçekleştirdiği düşünülebilir.

Unutulmalıdır ki, bu gibi karmaşık ve failin kastı tam olarak belirlenemeyen olaylarda, şüpheden her zaman sanık yararlanır. Başka bir ifade ile, manevi öğenin tam olarak ispat ve tespit edilemediği bu gibi olaylarda, sanığın en aleyhine olan “*kasten hareket etme*” düşüncesinden uzaklaşılmalı, failin kasten hareket etmediği kabul edilmelidir. Böyle durumlarda, olası kast, bilinçli taksir veya taksir gibi, manevi öge çeşitleri göz önüne alınması gerekir.

Son bir örnek verilecek olursa, uzaktan, hedef gözetmeksizin ve tek bir atışla maktüle isabet sağlayan failin kastının ne olduğu da tartışmalı olmak gerekir. Fail ile maktül arasındaki mesafenin uzak oluşu, kastın belirlenmesi açısından önemlidir. Failin tek bir atışta bulunması, daha fazla atış yapma imkanı var iken, bu imkanı gerçekleştirilmemiş olması da, kastın belirlenmesi sırasında gözden kaçırılmaması gereken bir unsurdur. Kaldı ki, failin kullandığı silah ve bu silahın özellikleri de incelenmelidir. Örneğin failin kullandığı silah bir tüfek ise ve hatta bu tüfeğin, içi saçma dolu fişekler ateşlediği göz önüne alınırsa, failin hedef



gözetmediğinden değil, hedef gözetme ihtimalinin bulunmadığından bahsedilmesi gerekir. Zira içi saçma dolu fişekler ateşlendikten sonra dağılmakta ve nereye, ne şekilde dağılacağı da kestirilememektedir. Fail burada kabaca bir nişan almış olabilir ancak bu nişan alma, silahı maktüle yöneltmekten ibaret olacaktır.

Bir başka açıklanması gereken husus, yargı organlarının sanığın beyanıyla bağlı olmamalarının gerekçesidir. Konumuz açısından bu husus incelendiğinde, fail kasten maktülü öldürdüğünü beyan edebilir, ancak yapılan araştırmalarda failin maktülü hiç tanımadığı ve hatta ilk kez olay günü gördüğü, aralarında da öldürmeyi gerektirici bir husumetin bulunmadığı tespit edilebilir. Böyle bir durumda fail, perde arkasındaki azmettireni gizlemeye çalışıyor olabilir. Bu tip ikrarlarda/kabullerde, failin kastı konusunda bir çelişki çoğu zaman yaşanmaz zira fail en ağır kast türü olan “kasten” öldürmeyi kabul etmektedir. Ancak bu beyanı ile gerçeklerin ortaya çıkmasını, maddi gerçeği araştırma ile görevli mahkemelerden saklamaktadır. İşte mahkemeler, failin bu beyanıyla bağlı kalmayarak, faili sorguya çeker ve azmettireni ortaya çıkarmak amacıyla incelemelerde ve irdelemelerde bulunur. Eğer mahkemelerin böyle bir görevi olmasa idi, suçunu ikrar eden her sanığa, hiçbir yargılama yapmadan, hüküm vermesi gerekebilirdi.

Netice itibariyle, failin kastının ne olduğunun tespiti, çoğu zaman zor olabilir. Biz, “*netice kastı belirler*” yahut “*kast neticeyi belirler*” şeklindeki tespitlere katılmamaktayız. Eğer bu tespiti katılır isek, normal bir trafik kazasında, maktülden kaynaklanan hatadan dolayı, ölüm meydana geldiğinde, araç sürücüsü olan faili, kasten adam öldürmekten sorumlu tutmak zorunda kalırız ki, bu belirleme hukuki ve gerçekçi olmayacaktır.

Kastın, çok ayrıntılı ve geniş bir yelpaze içerisinde, çok boyutlu tartışmalarla belirlenmesi gerekmektedir. Önemli olan failin hangi kast içerisinde olduğunu tespit etmek, bu tespiti toplanan deliller içerisinde yapmaktır. Çoğu zaman failer kasıtlarını saklarlar ama bazen de olayı tam olarak anlatmayarak, suçun içerisinde yer alan başka kişileri korumaya çalışırlar. İşte bu nedenle, savunma, iddia ve mahkeme makamları, üzerlerine düşen görevi çok iyi yerine getirmeleri gerekmektedir.





## **2.2. MADDİ ÖĞE:**

Suçun maddi ögesini; hareket, netice ve hareket ile netice arasındaki nedensellik bağı oluşturmaktadır.

### ***2.2.1 Hareket:***

Hareket; failin icrasına karşılık gelen bir tanımlamadır. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus şudur ki; failin yaptığı her fiil, hareket unsuru arasında değerlendirilmemelidir. Zira, bir fiilin hareket olarak değerlendirilmesi için, doğrudan doğruya fiili gerçekleştirmesine yönelik olması gerekmektedir.

Fail, genel bir ayırım ile iki türlü hareket eder. Birincisi, amacını gerçekleştirmeyi kolaylaştırıcı hazırlık hareketi, ikincisi doğrudan doğruya amacını gerçekleştirici icra faaliyetleri/hareketleri.

İşte bu ayırımda, hazırlık hareketi olarak addedilen hareketler, tek başına doğrudan doğruya suç olarak kabul edilemezler. Örneğin fail, öldürme fiilini gerçekleştirmek amacıyla bir bıçak temin edebilir, zehir oluşturmak için iki yahut daha fazla ilaç satın alabilir, trafik kazası süsü verecek ise taşıtında bu amaca yönelik değişiklikler meydana getirebilir. Bu fiilleri, kasten adam öldürme suçunun unsuru olarak görerek cezalandırmak mümkün görülmemektedir.

Hatta ve hatta fail, hazırlık hareketi olarak bir suç da işleyebilir. Örneğin fail, öldürme fiilini bir silahla gerçekleştirmeyi düşünerek, ruhsatsız bir silah satın alabilir. Ruhsatsız silah almak 6136 Sayılı Kanun dahilinde suçtur. Eğer fail bu silahı yakalattır ise, 6136 Sayılı Kanuna muhalefet ettiği için cezalandırılacak, kasten adam öldürme suçuna teşebbüs etmesinden dolayı cezalandırılmayacaktır.

Fail, hazırlık hareketlerini tamamlayarak, icra faaliyetlerine/doğrudan doğruya hareket fiillerine geçecektir. Fail, maktülün geçiş yolu üzerinde bekleyebilir, belinde yahut elinde silahını hazır edebilir, bıçağını kullanmaya hazır bir şekilde tedarikleyebilir. Eğer taşıtıyla öldürme fiilini gerçekleştirecek ise, failin bulunduğu yere taşıtıyla gelebilir. Zehirleyerek öldürecek ise, bu zehri kullanacağı ortamda yer alabilir. Dolayısıyla, fail doğrudan doğruya fiilin icra edeceği yere geldiğinde, icra hareketleri başlamış sayılacaktır. Burada önemli olan, müstakbel maktülün, failin



fiilinden etkileneceği alana failin gelmesidir. Maktülün bu alana gelmesi, öldürme fiilinin oluşması ile ilgili bir konu olup, icra faaliyetlerine başlanması hususuyla ilgili değildir. Mesela fail, maktülün aracına bombayı yerleştirir ancak, maktül araçta değildir. Burada maktülün araçta olup olmaması önemli değildir. Maktül kapıyı açtığı anda, aracı çalıştırdığında bomba patlamaya hazır halde kurulabilir yahut uzaktan kumanda ile fail, maktülün araca yaklaşmasını bekleyebilir.

Netice itibariyle, failin hareketleri ikiye ayrılmakta, hazırlık hareketleri, sırf hazırlık hareketi olması sebebiyle cezalandırılmamakta, ancak icra hareketleri cezalandırılmaktadır. Fail, icra faaliyetlerine geçmiş ve fakat sonucu gerçekleştirememiş, müstakbel maktül, mağdur olarak kalarak ölmemiştir, fail “*kasten adam öldürmeye teşebbüs*” suçundan cezalandırılacaktır.

### **2.2.2. Netice:**

Netice, failin öldürme eylemini gerçekleştirmesidir. Daha net bir ifadeyle, failin öldürmeyi istediği kişinin ölmesidir.

Bir kişinin ölmesinin ne manaya geldiği, tartışılmıştır. Beyin ölümünün gerçekleşmesi ile kalbin durması arasındaki tıbbi tanımlar üzerinde gidip gelinmiş ise de, kanaatimizce kanun koyucu “*bir insanın ölmesinden*” bahsetmiş olmasından dolayı, beyin ölümü değil, bizzat bir kişinin tamamen ölmesini kastettiğinden, failin öldürmeyi kastettiği kişinin beyin ölümünün gerçekleşmesi, yetmemektedir. Böyle bir durumda, failin fiilinin teşebbüs aşamasında kaldığından bahsedilmesi gerekmektedir.

### **2.2.3. Nedensellik Bağı:**

Failin fiili ile gerçekleşen ölüm arasında nedensellik bağı olması gerekir. Yani, maktül, failin fiilleri neticesinde ölmüş olmalıdır.

Fail, silahı ateşlemiş ve maktül bu ateşlemeden dolayı ölmüş ise, nedensellik bağı kurulmuştur. Failin, maktülün arabasına yerleştirdiği bombanın patlaması neticesinde ölmesi durumunda da nedensellik bağı gerçekleşmiştir.

Peki, fail maktülün aracına koyduğu bomba, maktül arabanın içinde değil de biraz uzakta iken patlamış olup da, maktül bombanın patlaması sonucu aracın parçalarının kendisine saplanması sonucu ölmüş de, patlamanın etkisi ile





geçirdiği kalp krizi ile ölmüş ise, ne olacaktır? Kanaatimizce böyle bir durumda da nedensellik bağına gerçekleştiğinin kabulü gerekir.

Yine fail, maktülü öldürmek amacıyla silahını tetiklemiş, maktül yaralanmış ve fakat yaralı bir vaziyette kaçarken yoldan geçen bir araca çarparak ölmüş ise, nedensellik bağı gerçekleşmiş midir? Yahut fail, maktüle silahını ateşler ancak maktüle ateşlenen mermiler isabet etmez ve fakat maktül o heyecanla yere yatar iken kafasını kaldırma çarpmak suretiyle beyin kanamasından ölür ise, nedensellik bağı gerçekleşmiş olur mu?

Kanaatimizce böyle durumlarda bakılması gereken husus, failin gerçekleştirdiği fiiller sonucunda ortaya çıkan durumla, maktülün ölümü olan netice arasına, failin fiilinin etkisini sonlandıracak bir etkenin araya girip girmediğidir. Eğer ortaya çıkan yeni bir durum yahut yaşanan bir etki, failin fiillerini etkisiz kılıp, maktül için yeni bir ölüm nedeni ortaya çıkarmış ise, maktül kasten adam öldürme suçundan değil, kasten adam öldürme suçuna teşebbüsten cezalandırılacaktır.

Dolayısıyla yukarıdaki verilen her iki örnekte de, failin fiilinin etkisini sonlandırıcı bir etki araya girmediği için, fail kasten adam öldürme suçundan sorumlu olacaktır. Ancak, fail tarafından yaralanan maktül, yaralarının tedavisi için bir hastaneye gider ve tedavi olur iken hastane bir terör örgütünün faaliyeti sonucu bombalanır ve fail ölür ise, failin kasten adam öldürme suçuna teşebbüsten cezalandırılması gerekmektedir.

Anlatılmak istenen, nedensellik bağına kesici, dışarıdan bir etkinin, fail ile mağdur arasına girip girmemesinin, failin hukuki durumunu belirleyici olduğudur. Eğer dışarıdan bir etki araya girerek, failin yaptığı fiillerin sonucunu ortadan kaldırır ve başlı başına maktül için yeni bir ölüm sebebi haline gelir ise fail, yaptığı icrai hareketlerin nedeni olarak “*kasten adam öldürmeye teşebbüs*” suçundan dolayı cezalandırılacaktır. Eğer araya giren etki, failin yaptığı icrai hareketlerin neticesini ortadan kaldırıcı nitelikte değil ise fail, “kasten adam öldürme” suçundan dolayı cezalandırılacaktır.

Bazen, failin fiilinde kullandığı araç elverişsizdir yahut öldürmek istediği kişi, daha önceden ölmüştür fakat; her iki halde de fail bunlardan habersizdir. Böyle bir durumda “işlenemez suç” olacağından, faile ceza verilmeyecektir.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> “İşlenemez Suç” hakkında bkz. YÜKSEKKAYA, Bayram. Hukuken İmkansızlığın Fiilen Mümkünsüzlüğü: İşlenemez Suç, <http://yuksekkayalawoffice.com/uploads/islenemezsuc.pdf>



### **3 – SONUÇ:**

Kasten adam öldürme suçu, tarihle yaşıt bir suçtur. Binlerce yıllık tecrübe göstermektedir ki, bu suç dünya var oldukça işlenmeye devam edilecektir. Her ne kadar, öldürme suçlarının azalması için devletler tedbirlerini almaktalar ise de, öldürme suçunu ortadan kaldıracağını iddia eden tek bir devlet görülmemiştir ve görülmeyecektir.

Toplum içerisinde bir kısım kişiler, öldürme fiilleri üzerine, hiçbir bilgisi olmadan konuşmakta, hukukun nasıl işlediğini bilmeden yorumlar yapmakta ve adalet anlayışlarını bu yorumları üzerine kurmaktadır.

Yukarıda anlatılanlar, kasten öldürme suçu üzerine bir önfikir oluşturacak kadardır. Kaldı ki, kasten adam öldürme suçu üzerine yazılmış binlerce kitap, belki de onbinlerce inceleme, tez ve doktora tezleri bulunmaktadır.

Yaşam, insanın koruması gereken en önemli haklardan biridir. Hayat/yaşama hakkı, vazgeçilmez bir hak olup, ulusal hukukumuz, bireyin kendi hayatını sona erdirme anlamına gelen ötenaziye dahi bir hak olarak kabul etmemektedir. Ancak, toplumdaki her bireyin, kasten adam öldürme suçu hakkında bilinçlenmeleri, bu hususta en azından hukukumuzun nasıl bir yol izlediğini az çok öğrenmeleri gerektiği kanaatindeyiz.

Tarihle yaşıt olan bu suçun, günümüzde nasıl bir değerlendirmeye tutulduğu, her bireyin bilmesi ve hatta istemesi, yukarıda anlatılanlar ışığında, bu suç hakkında bilgi sahibi olmayı “*kastetmesi*” gerekmektedir.